

LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJOS 2012 M. VEIKLOS ATASKAITOS PAPILDYMAS

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975; 2008, Nr. 123-4657; 2009, Nr. 75-3062; 2010, Nr. 81-4228) 36⁷ straipsnio 2 dalies 1 punktu, Lietuvos metrologijos inspekcija (toliau – LMI) 2012 m. metinės veiklos ataskaitoje pateikė informaciją apie konsultavimo veiklą. Pateiktoje informacijoje nurodyta, kad teikdama metodinę pagalbą verslininkams, LMI apskrityse organizavo 33 konsultavimo renginius, kuriuose dalyvavo 525 ūkio subjektai, 406 ūkio subjektai buvo konsultuoti individualiai, konsultuoti 85 veiklą pradedantys verslininkai, siekiant pirmiausia juos konsultuoti, o ne tikrinti ar bausti. LMI taip pat teikė konsultacijas verslininkams telefonu. Teikiamos konsultacijos, kurių nuo liepos mėnesio suteikta 80, buvo įrašomos tam, kad galima būtų jas analizuoti ir užtikrinti vienodą konsultavimą ir išaiškinimus, kurių LMI laikosi. Verslininkai teigiamai vertino jiems suteiktas konsultacijas, nebuvo gauta nei vienos konsultacijų vertinimo apklausos anketos, kurioje būtų nurodyta, kad suteikta konsultacija buvo nenaudinga ar nereikalinga. Tačiau ataskaitoje neišskirta informacija apie aktualiausius ūkio subjektams klausimus ir daugiausia aiškinimo reikalingas teisės aktų nuostatas.

Atkreipiame dėmesį, kad LMI konsultavimo veiklos prioritetai – teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai; teisinio metrologinio reglamentavimo sritys, kuriose sunkiausiai pavyksta šalinti teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimus (šilumos, karšto ir geriamojo vandens tiekimas, fasuotų maisto ir ne maisto prekių gamyba, fasavimas ir pardavimas ir kt.); veiklą pradedančių ūkio subjektų konsultavimas (veiklą pradedantis ūkio subjektas pirmaisiais jo veiklos metais supažindinamas su jo veiklos srityje taikomais teisinės metrologijos reikalavimais, o ne tikrinimas).

2012 m. daugiausia buvo konsultuojami pieno gamintojai (ūkininkai), gamybos įmonės (maisto ir ne maisto produktų fasuotojai), šilumos ir karšto vandens tiekėjai, naftos produktų degalinių, automobilių remonto įmonių, taksų paslaugas teikiančių įmonių atstovai, turgaviečių prekeiviai ir administracijų atstovai, prekybos ir viešojo maitinimo įmonių atstovai.

Aktualiausi ūkio subjektams klausimai, kuriais jie buvo konsultuojami ir kurie nebuvo pateikti 2012 m. veiklos ataskaitoje, dėl:

1. matavimo priemonių (toliau – MP), priskyrimo teisinei metrologijai ir įrašymo į įmonės teisinei metrologijai priskirtų MP argumentuotą sąrašą;

2. MP atliktos metrologinės patikros galiojimo ir jos periodiškumo, Valstybinei metrologijos tarnybai (toliau – VMT) pakeitus Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių sąrašą ir laiko intervalus tarp patikrų. Dėl dažnai keičiamų Teisinei metrologijai priskirtų matavimo priemonių grupių sąrašo ir laiko intervalų tarp patikrų kilo ūkio subjektams neaiškumų dėl MP patikros periodiškumo;

3. teisinės metrologijos reikalavimų taikymo MP, naudojamoms superkamo pieno kiekiui matuoti, pieno šaldytuvų-talpyklų metrologinės patikros. Dėl naujai apibrėžtos prievolės pieno gamintojams ir pieno supirkėjams atlikti patikras jų atsiskaitymams naudojamų MP; A. Peizos įmonės (Šiauliai, Gvazdikų takas 8-19) atliktų šaldytuvų-talpyklų kalibravimų galiojimo teisinės metrologijos srityje (atsiskaitant su pieno supirkėjais) ir ūkininkų apgaulinėjimo, išduotų pažymėjimų pripažinimo negaliojančiais;

4. reikalavimų, keliamų ženklinant fasuotą produkciją „e“ ženklu; leidimo suteikimo fasuotą produkciją ženklinti „e“ ženklu; šaldytos žuvies glazūros ir grynojo kiekio nustatymo; leidžiamų fasuotų prekių kiekio nuokrypių; teisinės metrologijos reikalavimų kiekiui (masei) fasuojant šiaudų ir pjuvenų briketus;

5. neautomatinių svarstyklių metrologinės patikros ir naudojimo teisinės metrologijos srityse; VMT sprendimo dėl svarstyklių, kurios buvo pateiktos Lietuvos rinkai iki 2001 m. birželio 1 d.;

6. naftos produktų ir suskystintų automobilinių dujų kolonėlių naujų plombavimo schemų tvirtinimo;

7. reikalavimų automobilių padangų slėgmačių žymėjimui;
8. buitinių vandens skaitiklių pirminės metrologinės patikros žymėjimo ir patikros galiojimo laiko nustatymo; gyventojų butuose įrengtų karšto vandens skaitiklių (pagal 2-o apsirūpinimo karštu vandeniu būdą) metrologinės patikros; naujai išsigytų MP ženklavimo, patikros periodiškumo; stiklinių termometrų; higrometrų (su stikliniais termometrais) patikros periodiškumo;
9. privalomų įmonėms reikalavimų turėti stiklinius termometrus bei jų skaičiaus, elektroninių termometrų su smeige šaldymo temperatūrai matuoti tinkamumo ir kt.;
10. matavimo ir duomenų perdavimo sistemų RIS metrologinės patikros;
11. MP kalibravimo ir metrologinės patikros procedūrų skirtumo, jų atlikimo bei taikymo tvarkos ir kt.

Daugiausia ūkio subjektai buvo konsultuoti dėl pakeistų reikalavimų teisės aktuose :

1. VMT direktoriaus 2012 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-97 pakeisto Teisinei metrologijai priskirtų matavimų priemonių grupių sąrašo ir laiko intervalų tarp patikrų (Žin., 2012, Nr. 84-4449);
2. VMT direktoriaus 2009 m. balandžio 10 d. įsakymo Nr. V-25 „Dėl Matavimo priemonių teisinio metrologinio reglamentavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 44-1736), MP ženklavimo;
3. VMT direktoriaus 2010 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. V-54 patvirtintų Laikinių degalų įpylimo kolonėlių techninės ir programinės įrangos apsaugos taisyklių (Žin., 2010, Nr. 70-3534) reikalavimų. Reikalavimo naujų plombavimo schemų patvirtinimo naftos produktų ir dujų kolonėlėms;
4. Nuostatos dėl nepiktnaudžiavimo didžiausia leistina paklaida, teikiant naudą vienai iš šalių įrašytos nauja redakcija išdėstytoje laikinoje BPM 6686068-26:2011 „Degalų matavimo ir išduoto kiekio apskaitos sistemos degalinėse“, kuri patvirtinta VMT direktoriaus 2011 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-135 „Dėl bendrosios patikros metodikos BPM 6686068-26:2011 patvirtinimo“;
5. VMT direktoriaus 2010 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. V-90 „Dėl valstybinės metrologijos tarnybos direktoriaus 2006 m. kovo 30 d. įsakymo Nr. V-31 „Dėl Matavimo priemonių techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 111-5682) 1 d. 1.6 p. – papildau reglamento MP-005 priedo VII skyrių 9.8 p.: „9.8. Naudojant matavimo sistemą neturi būti piktnaudžiaujama DLP (didžiausia leistina paklaida) arba sistemingai teikiama nauda vienai iš šalių.“;
6. VMT direktoriaus 2012 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. V-101 „Dėl Valstybinės metrologijos tarnybos direktoriaus 2009 m. gruodžio 17 d. įsakymo Nr. V-126 „Dėl Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2012, Nr. 85-4479) 1 p., kuriuo pakeistas VMT direktoriaus 2009 m. gruodžio 17 d. įsakymo Nr. V-126 „Dėl Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento patvirtinimo“ 2.2 p. ir jis išdėstytas taip: „2.2. neautomatinės svarstyklės, kurios buvo pateiktos Lietuvos rinkai iki 2001 m. birželio 1 d., gali būti naudojamos tol, kol jų metrologinės charakteristikos atitinka nustatytus reikalavimus.“;
7. VMT direktoriaus 2012 m. spalio 11 d. įsakymo Nr. V-127 „Dėl gravitacijos vertės taikymo neautomatinėms elektroninėms svarstyklėms“ (Žin., 2012, Nr. 120-6063);
8. VMT direktoriaus 2012 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. V-153 „Dėl matavimo priemonių patikros be tipo patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 142-7371);
9. VMT direktoriaus 2010 m. lapkričio 15 d. įsakymo Nr. V-107 „Dėl matavimo priemonių su nuotoliniu (telemetriniu) duomenų perdavimu metrologinio įteisinimo“ (Žin., 2010, Nr. 135-6918);
10. VMT direktoriaus 2003 m. lapkričio 19 d. įsakymo Nr. V-145 „Dėl Fasutų produktų kiekio ir matavimo indų kontrolės techninio reglamento tvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 113-5097; 2005, Nr. 73-2673; 2008, Nr. 106-4076);
11. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 146 patvirtintų Pieno supirkimo taisyklių (Žin., 2001, Nr. 40-1406; 2009, Nr. 149-6669; 2011, Nr. 47-2236; 2012, Nr. 37-1842) 43 p., kuriame nurodyta, kad „Gamintojas, parduodantis pieną iš ūkio, kai pagal jo turimų matavimo prietaisų rodmenis yra atsiskaitoma už pieną, atsako už šių prietaisų

metrologinę patikrą, jei pieno pirkimo-pardavimo sutartyje nėra numatyta kitaip“ reikalavimų;

12. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (Žin., 2003, Nr. 51-2254; 2007, Nr. 130-5259; 2009, Nr. 10-355, Nr. 61-2402; 2011, Nr. 123-5816);

13. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 (Žin., 2010, Nr. 127-6488; 2011, Nr. 97-4575; Nr. 130-6182; 2012, Nr. 111-5655), 241 p. – Kol buitiniai karšto vandens vartotojai, kurie iki šių Taisyklių įsigaliojimo priėmė sprendimą apsirūpinti karštu vandeniu 2 – u karšto vandens tiekimo būdu, nepateikia šilumos bei geriamojo vandens tiekėjams Taisyklių 193.1 p. nurodytų dokumentų ir nesudaro Taisyklių 193.2 p. nustatytų sutarčių, laikoma, kad vartotojų sprendimas apsirūpinti karštu vandeniu 2 – u karšto vandens tiekimo būdu įgyvendintas netinkamai, o atsiskaitymas tarp šilumos ir geriamojo vandens tiekėjų bei šių karšto vandens vartotojų už laikotarpį nuo 2010 m. gegužės 1 d. iki šių Taisyklių įsigaliojimo vyksta pagal tvarką, kuri galiojo iki vartotojų priimto sprendimo keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą;

14. Keleivių vežimo lengvaisiais automobiliais taksi taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 3-80 (Žin., 2012, Nr. 16-707) 9.2 p. – turėti taksi salono priekyje keleiviams gerai matomoje vietoje įrengtą, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatyta tvarka teritorinėje valstybinėje mokesčių inspekcijoje vežėjo vardu įregistruotą (apie tai pažymint taksometro registracijos liudijime), techniškai tvarkingą, metrologiškai patikrintą, turintį nustatytą patikros žymenį taksometrą. Šis įtaisas turi valdyti išorinę šviesinę signalizaciją ženkle-plafone, kuri rodytų automobilio užimtumą: taksi užimtas – ženklas-plafonas neapšviestas, taksi laisvas – ženklas-plafonas apšviestas. Jei taksometras naudojamas su spausdintuvu, jis turi būti prijungtas taip, kad jo nesant arba jam veikiant netinkamai taksometras turi neveikti;

15. BPM 8871101-90:2005 „Taksometrai. Bendroji patikros metodika“ 3.2 p. reikalavimų – Taksometrai turi būti užplombuoti patikros vykdytojo plombomis (taksometro blokas ir taksometro bloko bei spidometro sujungimas); sujungimo grandinei naudoti ištisinį kabelį; taksometro techniniame pase privalomi įrašai apie atliktą metrologinę patikrą; privalomi vežimo taksi tarifai;

16. Automobilių remonto paslaugų teikimo tvarkos, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 4-97 (Žin., 2004, Nr. 52-1755) 27.4 p. – Slėgmačiai turi atitikti Valstybinės metrologijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos direktoriaus 2001 m. gruodžio 28 d. įsakyme Nr. 208 nurodytos Tarybos direktyvos 86/217/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su automobilių padangų slėgmačiais, derinimo 4 p. reikalavimus: ant slėgmačio skalės pagrindo turi būti privalomieji užrašai – matuojamojo dydžio simbolis Pe ir EEB modelio patvirtinimo ženklai;

17. Lietuvos standartas LST 1438:2005 „Automobiliai. Techninė priežiūra ir remontas“ 5.5 ir 16.1 p. – Reikalavimai, keliami matavimo priemonėms: naudojamų matavimo priemonių, įtrauktų į valstybinės metrologijos patikros sąrašą, periodinė metrologinė patikra turi būti atliekama VMT nustatytais terminais;

18. Lietuvos higienos normos HN 15:2005 „Maisto higiena“ (Žin., 2005, Nr. 110-4023; 2010, Nr. 142-7310) 13 p. – Kontrolės prietaisai ir įrenginiai, naudojami SVT, prižiūrimi ir metrologiškai tikrinami laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir kt.

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 36⁷ straipsnio 2 dalies 2 punktu, LMI 2012 m. veiklos ataskaitoje pateikta išsami informacija apie LMI atliktus patikrinimus, patikrinimų skaičių ir pobūdį. Tačiau nenurodyta atliktų patikrinimų trukmė. Atkreipiame dėmesį, kad LMI ketvirčių ataskaitose ir nuo 2012 m. rugsėjo mėn. teikiamų mėnesio patikrinimų rezultatuose, kurie patalpinami LMI interneto svetainėje, buvo nuolat teikiama ketvirčio ir mėnesio atliktų patikrinimų trukmė. Vidutinė 2012 m. atliktų patikrinimų trukmė buvo 109 min.

Vadovaudamiesi Viešojo administravimo įstatymo 36⁷ straipsnio 2 dalies 3 ir 4 punktais, informuojame, kad LMI 2012 m. veiklos ataskaitoje pateikta minėtuose punktuose nurodyta teikti informacija. Tačiau nesukonkretinta informacija apie dažniausiai pažeidžiamas teisės aktų nuostatas. Tai būtų Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 74-

1768; 2006, Nr. 77-2966) 11 straipsnio 3 dalis, 14 straipsnio 2 dalis, 15 straipsnio 1 dalis, 17 straipsnio 2 dalis.